

člena či nikoli. Podle čl. 7 č. 2 stanov není předepsána výzva, kterou má dovolání na mysli, nýbrž se počíná jednoroční lhůta ihned po úmrtí člena. Že žalobkyně byla v té době nezletilá, není běhu této lhůty na závadu, neboť je nesporno, že žalobkyni byl ustanoven poručník. po případě, že její matka jí byla ustanovena mateřskou poručnicí, a ta byla o podílech informována a znala také obsah stanov, jak podpisem potvrdila. Bylo tudíž její povinností, aby se podle čl. 7 stanov jako zákonná zástupkyně domáhala různých práv žalobkyniných. Tvrzení dovolání, že tak učinila, že tím, že přijímala po veškerá léta po smrti Jana Z. dividendy i nadhodnocení podílů v roce 1928, jednala v jejím zastoupení, čímž jí mlčky k společenstvu přihlásila, jest novotou odporující určitěmu, v první stolici nepopřenému přednesu žalovaného společenstva, že se Karolina F. při výkonu uvedených práv legitimovala předložením staré členské knížky znějící na ni a na zesnulého Jana Z. a že teprve v roce 1932 žalovanému společenstvu oznámila, že Jan Z. již zemřel.

Čís. 16032.

Pojištění smluvní.

Ustanovují-li stanovy vzájemně pojišťovacího spolku výslovně, že jest pojistku vyhotoviti a doručiti uchazeči o pojištění teprve poté, kdy byla písemná žádost za přijetí do spolku podána a když jí určitý orgán spolkový vyhověl, jest přijetí budoucího pojistníka za člena před uzavřením pojištění nezbytnou podmínkou vzniku platné pojistné smlouvy. Z pouhého vydání a doručení pojistky nelze v takovém případě usuzovati na přijetí za člena mlčky (§ 863 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 15. dubna 1937, Rv I 2301/35.)

Srv. rozh. č. 5013, 14408.

Proti žalobě, již se žalobkyně na žalovaném vzájemně pojišťovacím spolku proti požárním škodám domáhá požární náhrady za pojištěný zhořelý dům, namítl žalovaný spolek mimo jiné, že nedošlo mezi žalobkyní a žalovaným k platné pojistné smlouvě, ježto žalobkyně nenašla řádného členství u žalovaného spolku, jak předepisují stanovy, podle nichž se děje přijetí za člena do spolku užším výborem, a to na základě písemné žádosti podané do rukou předsedy spolku, o níž má rozhodnouti odhadní komise spolku. To se v souzeném případě nestalo. Soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud neuznal jej po právu. Důvody: Žalovaná pojišťovna jest spolkem podle patentu ze dne 26. listopadu 1852, č. 253 ř. z. Stanovy tohoto spolku byly úředně schváleny, spolek podléhá státnímu doзору a může býti mimo jiné rozpuštěn i proto, že se v podstatných směrech dopustil porušení stanov (§ 24, písm. b) stanov). K podstatným ustanovením stanov náleží nepochybně i to, které určuje podmínky pro vznik členství spolku. Plyne to z úvahy, že pro žalovaného jako vzájemně pojišťující spolek jest nemalé důležitosti otázka, kdo se

stane jeho členem. Jestliže proto § 5, odst. 2, stanov nařizuje, že žádosti o přijetí do spolku musí býti u starosty spolku písemně podány a že starosta, bylo-li žádosti užším výborem vyhověno, má pojistku ihned vyhotoviti a žadateli doručiti, a že dále § 20 lit. a) užšímu výboru vyhrazuje rozhodovati o přijetí a vyloučení členů, jest zřejmé, že musí býti předpisů těch přísně šetřeno, a že tedy k tomu, aby se někdo stal členem žalovaného spolku, jest nezbytně zapotřebí jednak písemné žádosti k starostovi a jednak příznivého rozhodnutí užšího výboru o žádosti té (rozh. č. 3045 Sb. n. s.). Podle stanov se užší výbor skládá z 6 členů a 3 náhradníků, kteří byli veškerým členstvem zvoleni ze spolkových členů v T., a jsou to zřejmě osoby požívající důvěry všeho členstva, čímž se také vysvětluje, proč jim bylo stanovami svěřeno důležité právo rozhodovati o přijímání nových členů. Že podala u starosty žalovaného spolku písemnou žádost a že byla rozhodnutím užšího výboru za člena přijata, žalobkyně ani netvrdila, a ze spisů vysvítá, že se jedno ani druhé nestalo. To také žalovaný spolek uplatňoval, prvý soud však otázku tu pokládal za vedlejší, vycházející z názoru, že předpisy § 5 a a § 20 lit. a) stanov byly dány toliko pro interno a že mezi spolkem a žalobkyní došlo předepsaným způsobem k perfektní smlouvě řádně vydanou pojišťovací listinou. Je arci nepochybné, že byla pojišťovací listina vydána, tato pouhá skutečnost však ještě nic neznamena a rozhodující je naopak, zda se žalobkyně stala členkou žalovaného spolku. Neboť při povaze žalovaného jako vzájemně pojišťovacího spolku jest na snadě, že platně může uzavírati smlouvy o požárním pojištění toliko se svými členy, takže, nebyla-li žalobkyně jeho členkou, pojistná smlouva s ní neměla platnosti a vydáním pojistné listiny také žádný závazek žalovanému spolku nemohl vzniknouti. Bez významu jest, že tak, jako v případě žalobkyně, kde byl její zástupce Bedřich P. úředníkem žalované Sch. poukázán na místního výbora Josefa M. ve V., který pak místo dvěma znalci, starostou určenými, nemovitosti žalobkyně sám odhadl a protokol o tom sepsal, načež byla žalobkyni pojišťovací listina vydána, bylo postupováno i v dřívějších případech, a rovněž je bezvýznamné, že byla žalobkyně v seznamu členů zapsána. Všim tím nemohla nabýti vlastnosti člena spolku, když nebyla přijata za člena užším výborem. Uvádí-li žalobkyně teprve v odvolacím sdělení, že její přijetí za člena a uzavření pojistné smlouvy bylo dne 18. dubna 1933, a tedy před pojistnou příhodou vzato na vědomí v širším výboru spolku a že tak její členství bylo uznáno správným a schváleno, jde o novotu v odvolacím řízení nepřípustnou, k níž proto nelze hleděti (§ 482 c. ř. s.). Ale i kdyby toho nebylo, sluší míti na mysli, že k vzniku pojistné smlouvy bylo potřebí projevu souhlasné vůle stran, který, měl-li spolek jako osobu právnickou zavazovati, předpokládal, že se vůle spolku s t a l a s k u t k e m způsobem stanovami předepsaným, t. j. rozhodnutím užšího výboru podle § 5, odst. 2, 20 lit. a) stanov. K takovému rozhodnutí nedošlo, o jsoucnosti vůle spolku k přijetí žalobkyně za člena nemůže proto býti řeči a projev činovníků spolku, vyjádřený vydáním pojistné listiny, jest projevem vůle ve skutečnosti neexistující a tedy právně bezvýznamný. Důvěřovala-li žalobkyně správnosti postupu činovníků žalovaného spolku, jest to její věcí, kterou by si

snad mohla s nimi vyřídit; ale spolek sám se může spokojit poukazem na své stanovy, s kterými se žalobkyně měla obeznámiti, než vešla s ním ve styk. Pro zásadu o důvěře a poctivosti, jako jí na př. vyslovuje čl. 25 obch. zák., není zde místa, když jde o předpis, na jehož zachování vznik členství za všech okolností závisí. Z uvedeného plyne, že se mezi žalobkyní a žalovaným spolkem platná pojistná smlouva neuskutečnila a že proto žalobkyni uplatňovaný smluvní nárok nepřísluší.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Žalobkyně uplatňuje žalobou nárok výhradně ze smlouvy a také dovolací důvody především se zakládají na tom, že došlo k platné smlouvě. Předpokladem žalobního nároku tedy jest platná smlouva. Ze stanov žalovaného vzájemně pojišťovacího spolku sice plyne (§ 5, druhý odstavec,), že k pojistné smlouvě nedochází přijetím za člena, nýbrž sjednáním pojištění, totiž doručením pojistky, avšak přes to má přijetí za člena pro vznik platné pojistné smlouvy rozhodující význam. Podle § 5, třetí odstavec, stanov, když byla písemná žádost za přijetí do spolku podána a když jí užší výbor vyhověl, má starosta teprve pak vyhotoviti pojistku a doručiti ji uchazeči o pojištění. Z toho plyne, že přijetí za člena musí předcházeti před sjednáním pojištění. Tuto skutečnost nelze považovati toliko za správní opatření, týkající se jen řádného postupu při vyřizování žádostí za členství a pojištění, nýbrž jest to podstatná náležitost platného vzniku pojistné smlouvy. O tom svědčí ustanovení § 1 stanov, podle něhož jest účelem spolku opatřovati j e h o č l e n ů m požární náhradu, dále ustanovení §§ 6 a násl. stanov, podle nichž se všichni do spolku přistoupí č l e n o v é zavazují k vzájemné pomoci při požáru, zejména poskytnouti podle poměru v stanovách přesně určeného náhradu postiženému č l e n u, který se musí mimo to před výplatou zavázati, že nadále zůstane členem, jinak by se náhrada mohla o 10% snížit. Předpokladem práv a závazků jest tedy č l e n s t v í v žalovaném pojišťovacím vzájemném spolku. Z toho vyplývá právní povaha členství jako základ pro platnost pojistné smlouvy. S tohoto právního hlediska nelze proto vykládati předpis § 5, druhý odstavec, poslední věta, stanov tak, že závazky spolku nabývají platnosti pouhým doručením pojistky v každém případě, nýbrž, že se tak stane jen za předpokladu, že byl splněn postup podle § 5, třetí odstavec, že totiž došlo i k řádnému přijetí za člena. Že se přijetí žalobkyně za člena žalovaného spolku řádným způsobem nestalo, dovedl odvolací soud správně, proč se dovolatelka odkazuje na příslušné odůvodnění napadaného rozsudku. K dovolacím vývodům se ještě podotýká, že nelze mluvit o přijetí za člena mlčky (§ 863 obč. zák.) pouhým vydáním a doručením pojistky, neboť uvedená listina nesvědčí o úkonu nebo projevu příslušného k tomu podle § 20 a) stanov spolkového orgánu, z něhož by bylo lze vyvoditi podle § 863 obč. zák. schválení v tom smyslu, totiž schválení přijetí za člena (srv. rozh. č. 5013 a 14408 Sb. n. s.). Tvrzení dovolatelčino, že »spolek vydal řádnou pojišťovací listinu, zákonnými

zástupci podepsanou«, nemá tedy pro spor rozhodujícího významu, neboť z osob těch přichází v úvahu jen starosta spolku jako jeho zástupce (§ 5 posled. odstavce, § 19 a) stanov), ale ten není orgánem příslušným přijímati někooho za člena spolku, protože k tomu je výhradně povolán užší výbor (§ 20 a) stanov). Z týchž příčin není také závažné, přijal-li žalovaný spolek od žalobkyně poplatek 122 Kč 20 h, který ovšem u vzájemného pojišťovacího ústavu nemá povahu stálé pojistné prémie. Dovolatelka marně také poukazuje na §§ 2 a 8 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917, č. 501 ř. z., neboť tyto zákonné předpisy nevstoupily ještě v platnost v době rozhodující pro posouzení věci. —

Čís. 16033.

Podnikatel neodpovídá za úraz osoby na svůj věk tělesně i duševně normálně vyvinuté (jedenáctiletého chlapce), který utrpěla v provozovně, do níž vstoupila, nedbajíc zákazu vstupu plynoucího z čitelných tabulek umístěných u vchodu.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1937, Rv 2329/35).

Žalobce, jedenáctiletý chlapec, se domáhá na žalovaných veřejných společnících firmy P. a B. a dělnících F. C., obsluhovači kruhové pily, a R. A., vykonávajícím dozor v podniku na výrobu košů, náhrady škody za úraz. K žalobcovu úrazu došlo tím způsobem, že se žalobce, ač krátce před nehodou byl opětovně vykázán z provozovny firmy P. a B., přesto se do podniku zase vloučil a sedl si na nekrytý a ve výši 55 cm rovnoběžně s podlahou probíhající hřídel, na němž byla řemenice s řemenem na okružní pilu, a při tom byl zachycen hřídelem uvedeným v pohyb elektromotorem a odmrštěn na zem. Hřídel nebyl tehdy po krátkou dobu kryt ochranným opatřením, poněvadž řemenice, která byla původně blízko zdi, byla přeložena doprostřed hřídele, a proto dosavadní ochranné zařízení mělo býti zkráceno; před jeho namontováním však byla okružní pila vyzkoušena. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobce hájí především názor, že nestačilo umístění čitelných tabulek, jimiž nezaměstnaným a cizím osobám byl zakázán vstup do nebezpečné místnosti. Ale nelze uložit podnikateli povinnost, aby ke dveřím do provozovny postavil ještě zvláštní hlídače, neboť může předpokládati o lidech do závodu vstupujících a v něm nezaměstnaných obyčejný stupeň lidského rozumu v § 1297 obč. zák. uvedený (rozh. č. 4623 Sb. n. s.). Žalobci bylo v době úrazu již 11 let, a lze proto na něm právem požadovati, aby vynaložil potřebnou péči a pozornost; vždyť nebylo ve sporu tvrzeno, že neměl duševních vlastností, rozvážnosti a vzdělání odpovídajícího zpravidla tomuto věku. Ostatně byl i svědkem J. varován a jednal proti výslovnému zákazu, byl-li již dříve onoho dne,